

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések
és hirdetések felvetetnek.

Felölös szerkesztő és lapfajdoson:
Dr. Lemberger Armin.
Főmunkatárs: Schön Ödön.

Előfizetési árak:
Égészévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítottak.

Márczius idusa.

Midőn végig zúgott a hármas bérc hazáján a nemzeti ébredés riadó szózata, midőn felhangzottak a halhatatlan lantoknak „Talpra magyar” lelkesítő szavai, a népszabadság és dicső himnuszának, a magyar marseillesnek velökig ható kiáltványai, a természet csendes ölelőben is az ébredő kikelet rügyfakasztó lehe váltotta fel a hosszú télnek bénító tedesét, szíbbasztó dermedését, A Prometheusét lelinczolt gondolat, a rabbilincsekbe vert eszme lerázta magáról megszervegítő jarmát, és mint a medrét elhagyott folyam, a forrongó eszme, melyek lábán tartották a nemzet egyetemét, leltartózatlanul, fékezhetetlen hatalommal nyomultak előre, méhükben hordva a haladás, az egyenlőség, a szabadság és testvériség szent jelszavait.

Porba dönték a régi bálványok, új Istenek, „névelten bősők” támadnak nyomukban és az elenyevdelt, elavult és önmagát túlélt rendszer romjaitól kiszarjadzik, kihajt a független magyar nemzeti állam eszméje. „Mi rajtunk egy fojtó gőznek nehéz atka ül”, mondja Kossuth márczius 3-iki örökké híres beszédében, és e nagyhatalú, a lelkesedés tüzeivel izzó szavak képezik mintegy prófógiát a megifjulásnak ama rohamos folyamatának, melyen e perectől kezdve édes magyar hazánk keresztül megy. És támadtak költők, államférfiak, lángelkű ifjak, kik megértve a rohanó kor intő szózatát, kik megfalsodva az új eszme lelkesítő mámorától, fennen hirdetik és követelik, hogy

dőljenek le a rendekre osztó kiváltságok válaszfalai, forjjon egybe a hazaszeretel tisztító tüzeiben minden egyes polgára széles e hazának és legyen egyenlő a törvény előtt a magyarlaktá földnek minden embere polgári és vallási tekintetben.

Égész Európa lábán égett, A francia fővárosból kiindult eszmemozgalom magával sodorta a többi államok népeit is. Miként a hegy magaslatáról lezuhanó hógörcgeteg gyors iramban magával ragadja az alatta elterülő rétegeket, úgy vitte magával az új eszme, az új irányok süvítő viharja az egész polgárságot. A kipattant szikra égő zsarátokká lobbantotta a szabadság vágját a hevülő szivekben és tele tüdővel szívta magába mindenki a sóvárgott reformok friss, élteő levegőjét.

Ott lájtuk a lelkesedés pirjától gyígyult arczalát a szabadságharc lángelkű vatesét, Petőfit, ott irodalmunk babékoszörizta királyát, Jókait, ott hazánk legjobb fiait egy a nagy események érzelmeitől áthatott, lelkes tömegben, amint lejárják granitköveit azon alkotmányának, a melyen azóta Magyarország boldogul, virágzik és örögedik, Magosan lobogtatják a cenzúra nélkül azon hevenyében a sajtó alól kikerült 12 pontot. „Mit kíván a nemzet? Legyen béke, szabadság és egyetértés!” ily szavakkal vezetik be örökké emlékezetes, örökké áldott munkájukat.

Méltán véste szívébe kioltathatatlant a magyar nemzet márczius idusát, joggal avatta nemzeti ünneppé márczius 15-ének meg-megújuló napját, hiszen nem véres erőszakkal, nem a harcz útjé eszközeivel, nem az ágyúk dörgő szavával, nem felgyújtott falvak rémes világánál jutlaltak érvényre a 12 pontban foglalt követelményeket nemze-

lünk akkori vezérférfiai, nem — pusztán az eszme megragadó uralma, néhány lángelkű ifjú hazafias felbuzdulása, egy istenáldott költőnek szíve tövéből kihajlott költeménye, „a magyar szabadság első lelegezte”, — a mint ő maga elnevezte — teremlették meg a márcziusi nagy napok elévülhetlen vívmányait.

„Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha!” — és csakugyan amit más körülmények között csak hosszas latolgatás, megfontolás és tanácskozás után teremt meg a törvényhozó munkája, azt egy pár percz alatt megszülte a hazafias lelkesedésnek a szivekben magasra fellobogó lángja, Cselekedni kellett gyorsan, hevenyében, úgy miként tud a pillanat impressiója alatt álló ifjuság csak cselekedni. És valaminthogy a kiszabadult tüzsikra, belekapva egy szalmaféldébe, egy pillanat alatt lánggal égő esővívát alakítja át a békés kunyhót, úgy áradt át a megfontolva haladók, a biggadattak elméibe is a tüzes vért ifjuság hazafias felpéldülésének villamos szikrája. Arról az időről jegyzi föl Szechenyi: „Bátrabbak, merészebbek, kikkel magasb, láthatatlan hatalmak látszanak szorosb szövetségben lenni, rövid napok alatt úgy alakra fektették hazánk jövőndőjét, melyet tisztelet, becselet, de igazság is velem együtt mi hangyamunkások én soha, vagy csak generációk után letlünk volna képesek megalakítani, és mely alapon bizonyosan felvirul, s pedig hamarabb mint magunk is gondolnók.”

Meg volt tehát adva az első lökés, meg volt vetve alapja egy új és boldogabb aerának és márczius 15-ének nagy napját beleirta Kló hazánk történetébe kitorlheletlen betűkkel.

TÁRCZA.

Valami a spiritizmusról.

Kimerő állítást, hogy az érzelme megszünik abban a pillanatban, amikor a lény érzékelőnő lesz? Ki mondhatja hogy a szenvedélyek megszünnek, ha utolsó dolog a szív, a mely öltötte őket?

(Henri Murger.)

Azt hiszem nem lesz érdektelen, ha valamit írök a modern spiritizmusról, amelyet nálunk meg olyan kevesen ismernek, és akik ismerik is, azok nagyobbreszt rosszul ismerik. A dolog most aktuális. Az idén lesz 50 esztendeje annak, hogy a modern spiritizmus Rochesterből (Észak-Amerika) kiindult, hogy hódító körutat tegyen a világon. A spiritizmisták rendkívüli fontelt fogják megünnepelni ezt az évfordulót Rochesterben, a melyre a világ minden részéből szerlegnek össze a hívők. Ezen évfordulóvá összekött a spiritizmus ellen indított hajszának keletkezési esztendeje. Legnagyobb az üldözés természetesen Észak-Amerikában a hol a spiritizmisták száma meghaladja a 20 milliót. Érdekes, hogy az üldözés hozzámk sokkal hamarabb érkezett el mint maga a spiritizmus, mert meg jóformán az utjainkon számolhatnók össze a magyar spiritizmistákat, már is a templomokban hallhatunk ellenök predikálót (Jezus szt. szíve kápolna, Budapest Maria-utca), és az újságok a melyek, nőt mindíg, úgy ezuttal is többet akarnak tudni, már régóta gúnyos megjegyzéseket tesznek erről a tudományról. A spiritizmusnak e szerint kétféle ellensége van, a kevesebb veszedelmesek,

akik vagy valódi, vagy látszólagos meggyőződésből predikálnak ellenök, és a veszedelmesebbek a kik gúny tárgyává igyekeznek tenni, de azt, hogy mi az a spiritizmus azt ezek közül egyik sem tudja. Ha megöngedik én igyekeznék fogok ezt önöknek megmagyarázni.

A spiritizmus*) tanítja a lélek halhatatlanságát, az istenféltet, és a halál után bünbödet. Szerinte a test a léleknek csak ideiglenes tartózkodási helye, a homán a halál után eltavozik, és új életre ébred. Nem akarom önököt eleméleti fejtegetésekkel fárastítani, inkább megadom a módját, mely szerint bárki saját gyakorlatából meggyőződést szereshet. Kísé szokatlannak és nevetésgesnek látszik előltünk, ha valaki szellemidezésről beszél, de bármennyire lássék is nevetésgesnek, azért mégsem az. A szellemidezést azonban ne úgy tessék képzélni, mintha az ember azt a szellemet hivhatná föl a kit akar, hanem mindig az jelenléte kézik a kinek kedve van hozzá. Ha az ember meghal, vagyis ha átép egy másik, jobb életbe, a lelki tulajdonságai ugyanazok maradnak, a melyek voltak életében, és semmivel sem tud többet, mint a mennyit tudott életében. Azonban nagy előnyök vannak mi fölöttük. Testük olyan anyagból áll, a mely tiszta, etherikus, az anyagnak quantszentiája, a melyet a mi hiányos érzekeink fel nem fognak, azonkívül van egy latodik érzekeik, melyvel gondolatokban tudnak olvasni. Ezmagyarra meg aztán azt, hogy egy idegen szellemtől is kaphatunk választ olyan kérdésre, a melyet az, teljesen idegen lévén hozzámk, — esetleg meg élt is akkor, midőn a kérdett dolog történt, — nem

*) A „spiritizmus” maga a tudomány, a „spiritizmus” annak gyakorlati alkalmazása, az „okkultizmus” az, a mi benne titokzatos.

tudhat máskép, mint gondolatolvasás útján. Mert a szellemek nem mindentudók, mindentudó csak az isten.

Szellemlétségek csak akkor lehetséges, ha médium is van jelen. Minden emberből sugárzik ki bizonyos allati magnetizmus, fluidum, ód, vagy nevezésk barnékné, a mely a társaságban levők fluidumát egyenkiten leköti, de ha van valaki a gyülekezetben, a kiből ezen fluidum oly nagy mértékben van meg, hogy a lekötés után meg fölöslegben is marad, ez a médium, a kinek fölösleges fluidumát használja fel a szellem a megnyilatkozásra. Ezen fluidumot tagadni nem lehet, mert hisz ez képes nagy megdöbbenésnél, a mikor a kiáramlás rögtönös, pl. a hajszálakat is felémelni. Az egyetlen a mit nem tudunk az, hogy mily uton-modon használja föl a fluidumot a szellem a maga céljaira. De hát van-e a tudományunk, és pedig a pozitív tudományunk, csak egyetlen szakasza a mely nem hypothezisen alapszik? Nem hypothezis-e az optikában és az akusztikában a fénynek és hangnak etherikus rezgése? nem hypothezisen alapszik-e az egész kémia? az egész mágnesség és elektromosság? sőt meg maga a jogtudomány sem nélkülözheti a logika örök törvényeit. De ezekben azért mindenki hisz — kivéve tán a logika örök törvényeit, — pedig ép olyan érthetetlenek, mint a mi hypotheziszünk, pl. a fizikában a legelső oldalon tanítják az anyag áthatatlanságának törvényét, a mely pedig szintén hypothezis, és meg hozzá, már megdöntött hypothezis, A III. gúnyozista, a mint ezt a törvényt először hallja, nyilván tapasztaja is, hogy pl. addig nem ülhet le a helyére a míg a szomszédját ottan el nem löki, vagy pedig látja, hogy ahöz a pajtasához, a ki a tábla mögé áll nem,

És szabadna-e ma, midőn egy felszabadult után a legalkalmasabban uralkodó fejedelem jogára alatt békében élvezzük ama nagy nap ézes gyümölcsét, midőn jól esik vissza emlékeznünk a nagyevű út-törőkre, kik népünknek örökre érvényesen kijelölték a haladás csapását, szabad-e illethet kezzel vesztegelünk, nem kell-e meggyújtani szívünkben a hála s kegyelet mécsét és nem kell-e lelkünkben oltárt emelni ama hősöknek, kik megteremtették számunkra az új, a független Magyarországot?

Fel tehát, városunk hazafias érzelmi polgárai, ünnepeljük meg vallás- és rangkülömbösg nélkül, kegyelettel és hálaval halhatatlán elődeink emléke iránt, márczius idusát és hangzatosok mi is e szent napon, a mit ök irtak 50 év előtt zászlójukra: „Legyen Béke, Szabadság és Egyetértés!”

Dr. Lemberger Armin.

Aranylakodalom.

Elhull a virág, eliramlik az élet . . .

Tíz husztrium telt le azóta, hogy utóljára hullott a magyar vér, magyar földön, magyar szabadságról. A magyar szabadság aranylakodalmát üli a nemzet 1898. márczius 15-én. Egy felszabadult! Első két évzéde a hazafiai bánat keserveiben és epékedő reményében forgott le, hogy 1867-ben örömeiben újjongva boruljon egymás kebelére király és nemzet. Ekkor aztán megkezdődött a valvetett munka minden téren. És a munka szürk napjai közben leülepedtek a lobogó lelkesedés és az egéző fájdalom elemei.

De mint a betegelő idóvaltozások: szívünkben is fel-feljelölnek az emlékek, ha az idő vegtelen utján egy-egy merőföldmutatóhoz érünk. Ilyen merőföldmutató 1898. márczius 15., a szabadság hajnalhasadásának ötven éves evfordulója.

Ime, meg is szólalnak az emlékezős acólfarfájának hurjai, éneket mondanak szabadságról, ifjúságról, nagy napokról, nagy eseményekről. Éneket, a mely fáj és megvirasztal, lesújt és fölemel.

És száll az ének szájról-szájra . . .

Ennek az éneknek a szövegét, a nagy kornak eszméit, minden magyar ember ismeri, második „miatyánk”-jává lön. Mikor erről a nagy korszakról szólnak, így érezzük, mintha lelkünkben, mint valami gyűjtőpontban egyesülének ezek lelkesedésének összes sugarai. Úgy érezzük, mintha a szónak nem volna elég ereje az érzelmelek ezt a szeretlen nagyságot fölírni. Regébe illő kor az, de története minden regénél megbátób, mert ez a rege való.

Büszkeséggel, önérettel gondolunk ezerves történelmünk nagy tényőire, de a nemzedék, a mely azokat végbevette, a kor, melynek méhében megszülettek, távol esik tőlünk. Csillagok azok a tények a mult egen: mert fönyelnek és nem meglepének. 1848-ra fájalmas meghatottsággal, büszke örömmel emlékeznünk. Büszke örömmel: hogy mikor esordultig telt az elkecserezős polhara, a nemzet talpra állt, mint a túrelmet vesztett oroszán, fájalmas meghatottsággal: mert az oroszánl rabhá tettek — egyidőre. 1848-ban tartotta a magyar nemzet verkereszségét alá azokat az eszméket, a melyeket a francia forradalom tüzött először zászlójára. A rang és születés átkos kiváltságait megszüntették. Az önkényt száműzték. Gondolat és szó: test és lélek szabadná lőnek. A velünk született emberi jogok ülték fenyés diadalukat a magyar szabadságharczban és a francia forradalomban egyaránt. A történelem logikájával mutatja ki Taine 1792. és 1848. között a szükségzerű összefüggést. De Párisban és Versaillóban a sansculotte-tömeg feltelen öngyőresében hadat ízen mindannak, a mi a szív örök joga: az emberiszertetet, a kegyeletnek, a vallásnak, és vertől esepő történet mint diadaljelvényt emeli magára. Nálunk a szabadságvágyó nemzet költeményeket, beszédeket hallgat s énekel, és mikor jogos kívánságait teljesíti, nyugodtan szerteszlik. A magyar csak a szabadság istenét imádtta, a francia hálványokat emelt magának, hogy önmaga döntse azokat romba. A francia forradalom és a magyar szabadságharcz hangulatkülönbséget elégé jellemzi a Marsellaise és a Talpra magyar. Annaz ígát szövegével, dal-mával: emez méltósággal lelkesedik, van elég nyugodtsága visszatekinteni a nullára, gondolni a jövőre.

Voltaképen azonban nem a nagy francia forradalom, hanem a februári adta meg a közvetlen lökést a magyar szabadságharcnak. És elszállt hozzáik Párisból, Berlinbe és Bécsen át a szabadság tavaszí szelje. Valóban volt valami a levegőben, a mi pezsgésbe hozta a vért, megdobogtatta a szívet, megacélozta az akaratot. Százados mulasztást vissza pótlót egy hatalmas óra. — Vajjon bekövetkezett volna-e a magyar szabadságharc a februári forradalom nélkül is?

Bizonýára igen.

Hízen nem a februári forradalom híre kezdenek csak forognani a kedélyek, nem is a bécsi tüntetések adnak okot a nagy mozgalomra. A jobban megérsített nemzeti önérettet: ez a talaj, melyben márczius idusa gyökerezik . . .

Ráboasotották a gályát a tengerre. A galya és a tenger sokát küzdötték egymással kemény tusúdon. Néha-néha vesztég maradt a galya, mikor felt a megsemmisüléstől, a tenger haragjától. Végre

a tenger megmattatta, hogy ő az úr és előtt a küzelem. — A galya a Habsburg-ház, a tenger a magyar nemzet. 1848. márczius tizenötödik mutatta ki a tenger örök érvényesen, hogy ő adja meg a galyának a létalapot és nem a galya neki.

Ez a képletes történelmi háttér, a melyből a nagy esemény — glóriával emleke körül — kibontakozik. Nagy esemény annak a szent napnak a történelme nemcsak mivel az ideális magyar ifjúságnak a világtörténelmben csaknem páratlanul álló történelmi ténye, hanem mivel a korszakalkotó reform megpecsételte és így előfutárja lön a királyi szentesítésnek. Mert a mi a feleséges nép olyan szívvel-lellekkel tett magávéva, attól a jóvágyást megtagadni nem lehetett. — Attól a napról datálódik a magyar szabadságharc dícsősége is: hullámzó lávat az erek medrébe az a lelkesedés öntött, a melynek a kultúrforrasa márczius idusa. — A szabadságharc dícsősége? Igaz, a túlyomó katonái örök győz a honvédek hadán, a kiknek ötszáz hadasját tudomány a lelkesülés tüze. De az a bukás apothéosis. A testet sztroncsolta a kartács, de tovább élt az ige, az eszme, melyet a szív uralt. Él ma is és lelkes hódolatra kész.

Azonban, ha semmi egyéb jelentősége nem volna 1848-nak, csak az, hogy Petőfi Sándor és Kossuth Lajos abban az évben látták, mint ille- nek álmaik testet, hogy akkor állottak dícsőségek Parmasszusán: így is aranylakodalmat illenek most és így is rájogva gondolja alá az esztendőre minden magyar ember, Nem! Hanem mindenki, a ki tud lelkesedni ezért az eszméért: világszabadság! És ki ne tudna? . . .

Turgenyev Iván beszéli, hogy egyszer setája közben ezafurags ruháját paraszt kíváncsi félénk-séggel közeleddt hozzá és ezt kérdezte tőle: — Uram! hiszen te láttad az egész világot ismered-e azt a Palmisztrout? (Palmerston, a nagy angol államférfiat érlette.) Milyenforma ember?

És a nagy költőiro meghatottan teszi hozzá: Sokszor kérdeztem magamtól, mi a dícsőség. Most megtudtam. Nevét emek a helyen, ebből a szájhól így kiejtve hullani — valóban ez a dícsőség, ha van dícsőség. — És ha ez a dícsőség, akkor Petőfi Sándornak és Kossuth Lajosnak alakját a dícsőség olyan sugárzóívvel borította és borítja el nemcsak a két háza, hanem két világrész, a melyből bőségesen jut a magyar nemzetnek.

Ha igaz az, hogy anyagi erőn kívül erkölcsi erő tarlja fenn a nemzeteket, akkor Petőfi és Kossuth a nemzeti élet óriási tényezői. Mert Petőfi és Kossuth nemcsak egy-egy név, de egy eszme. Eszme, a mely az emberrel, az emberiséggel születik és azzal együtt hal meg: a szabadság. Az a kor, a melytől ök alkották meg és mi ünneplünk, ennek az eszmének a legfényesebb diadalai. Epen ezért valahányszor vesztég fenyegeti majd a magyart a jövőben, megjelennek annak a kornak a hősei, leszállnak az egből oltalmunkra, örömünkre. Ez lesz a második „hadak útja.” Ez is ott ragyog majd az égen csillagos esteken . . .

Schöber Bela.

Színészet.

Három hete tart immár Künhegyi színtársulat városunkban előadásokat. Jó színészekkel, válogatott műsorral igyekszik a közönséget mulattatni. Egyik előadott a másik után hozza, új darabokat szerz be, vendégeket lepet fel, mindenütt személyesen ott van, furd, bögölködik — az eredmény pedig az, hogy ha este fél nyolczkor megnyitják a Bányai szálló nagy termet az egész közönség 20—25 főből áll mindössze. Az igazgató felkerte Vida Etelkát három vendégszerzésre és a művésznő már második feltepte után hazatartott, látva mennyire nem pártolja közönségünk a színészetet.

Egy tökéletesen indolens, az érdemeket melatlai nem tüdő, a művészetet pártolni nem akáro közönség előtt kell naponta oly művészeknek járszani, amilyenekkel kevés vidéki társulat rendelkezik. Ma már be látjuk mi is, mennyire igazva van annak az igazgatónak, aki háromszor-egyszer ad egy idény alatt ösregi darabokat, olyan darabokat, melyeket a szobalékok és szakácsok már jól ismernek, mert ezek legalább eljárnak a karzatra, míg velkes megmondatlanság kell ahöz, hogy akad igazgató, aki Baján a „Folt, amely tisztit.” az „Örölg malkája” ezim darabokat meri előadni, nem is beszélve arról, hogy még idegen erőket is hozat drága pénzért. Kinek? Talán annak a harmincz embernek, akinek eszébe jut egy-

bírja hozzávagni a tintatartót, hisz így meggyőződve a tetel helyességéről, szentül hiszi, hogy az anyag áthatatlan. A mikor azután VII. gimnázista korában megtanulja, hogy a hang és fény etherrezgések, tapasztalja, hogy a hang átmev a falon, a hang és fény átmev az üvegen, megtanulja, hogy a Röntgen sugár átmev a fán, stb.-in, hogy Marconi találmánya az electromos etherrezgéseket föl-fogja, bármennyire zárjuk is el egy helyiséget, akkor már egynek sem jut eszébe, hogy hisz ez mind az anyag áthatatlanságot dönti meg, a tanárunk nem szól egy szót se, ök nem gondolnak rá és így a hypothesis marad valóságunk. Ha ezt a hypothesisit, a mely már meg van döntve, el lehet hinni, miért ne lehetne elhinni a fluidumról szólót a mely már tények által van bizonyítva. Mert hiába, a gondolkodó esz nem zárkózhatik el a spirítizmus tünemények elől, lesz idő a mikor mindenki hinni fog bennök, és ez az idő már nincs is oly messze, hisz az emberi elme haladásá vá óriási, hogy nem telik bele felszabad, azt fogják kinyeletni a ki nem lesz spirítizta.

És valóban szükség is van a spirítizmusra ebben az istentagadó században, hogy vissza vezesse az emberiséget az igaz isten tiszteletére. A ki nem akar meggyőződni, az maradjon meg abban a tudatlanságban, a melyben eddig élt, de a kiből el a vágy, hogy erről a magasztos, és bámulatra méltó tudományról saját tapasztalata útján meggyőződhessenek, annak elmondom a feltételeket, a melyek az óhajtott eredményeket létrehozhat.

Az első és legfőbb követelmény a túrelm. Egy kis, lehetőleg 3 lábú (lehet 4 lábú is) asztal körül üljön össze 5—6 tagból álló társaság, úgy hogy hüvelykujjait keresztben legyenek egymáson, kis ujjakkal szomszédjuk kis ujját érintsek. A társas-

ágnak köteleznie kell magát, hogy legalább hét napig mindig u. a. orában, egy óra hosszat üli foglank. Ha eredmény nem mutatkozik, más társaságot kell szervezni, lehetőleg úgy, hogy egymással haragban levő emberek ne legyenek a körben. Szerelmeseket egymás mellé ültetni nem szabad, mert ezekről feltehető, hogy egymást karjaikkal vagy térdökkel érintik, és ezáltal igaztatlanságot ideznek elő, a mi a fluidum kifolyására káros hatást gyakorolhat. Az ütés alatt a beszélgetes meg van engedve, csak vitatkozni nem szabad, 4—5 ütés után, ha medium találkozik, és majd mindig akad, mert közönségesebb medium, sok van, az asztal meg fog mozdulni. Ekkor kérdést kell hozzá intézni, pl: Kérjük a jó szellemet, a ki velünk beszélni akar, hogy jelenlétét I kopogással adja tudtul. Ha kopogást nem hallunk, másnap újra kísérletet teszünk és pár nap alatt okvetlenül kapunk feleletet. Az asztal két lábra áll és a harmadikkal a padlón (szőnyegre nem szabad állítani) kopog igerre 3-szor, nemre 1-szer. Ha a kopogások már egész tisztán kivehetőek, és a szellem hajlandónak nyilatkozik hosszabb feleleteket adni, egyik elkezdi hangosan mondani a-b-c-t lassan, minden betű közt szünetet tartva, az asztal az illető betűnél kopogni fog, és a betűk leírva mondatot adnak. Ha eddig eljutottunk, a többi magától jön.

Nem is képezik önk, kik még nem próbálták, hogy milyen élvezet, milyen gyönyör az, ha beszélhetünk olyan emberekkel, a kik már évek előtt elhaltak, ha beszélhetünk szüleinkkel, rokonainkkal, mondok, oly gyönyörteljes ez a tény, hogy még azok is, a kik kétkedtek benne, ne sajnálják a fáradságot a kísérletezéshez.

Tessék megpróbálni!

Szász Robert.

szer hetenként színházba menni? Igazság szerint nem az igazgatónak kellene pályázni a bajai színház elnyerésére, hanem a közönségnek kellene directot fogni, hogy játszeek nehány hétre nekik is valámí.

Az igazgató akarák megmondani és pírul arczunk, ha arra gondolunk, hogy esetleg egy nem bajai is olvashatja e sorokat, mert félt, hogy tisztá képet nyer a szép iránti izlésünkről és a művészet iránti érdeklődésünkről.

Szombaton, márczius hó 5-én, a „Folt anyai tisztít.” Ekegaray remekműve elői várokozással tekintett a közönség azután a pártulán siker után, a melyet a darab a Nemzeti színházban aratott. Ez a várokozás okozta azután azt, a mi nálunk sajnos olyan ritka, hogy a színház egészen meglett. Menyire más a kedv, a játék, ha a színház tele van, ha érdek a színezék, hogy most *örömlös* játszani. Ez lehet az oka, hogy ma nagyon jól játszottak, különösen a két fő nő szereplő, Daróczy Ilka (Matilde) és Gööz Aranka (Enriqueta). Az előbbi örási egykezzel és erlagadón játszott, mekkora lett volna azonban akkor a hatás, ha Daróczy le szokna arról a rossz szokásáról, hogy a színeket olyan vadul forgatja. A harmadik felvonásban, a mikor az örelet kezd rajta erőt venni olyan természetellenes szemforgatást produkált, hogy néhányan majd elnevettek magukat. Szerencsére hamar abbahagyta, Gööz Aranka a neki nem való intrikus szerepben igen jól megállta helyét várokozás fölötti remek játékával. A férfiak közül Balogh (Don Fernando) a hőszerelem tetszett legjobban, noha Palágyi (Don Lorenzo) sokkal jobb volt. Liptái (Don Justo) mint mindig, egy ma is jól játszott, Kiseb szerepe volt meg Pinternek és B. Ács Irának.

Vasárnap márczius 6-án, Trilbák a színi iradalm korösszültél, mely nem érdemli meg sem azt, hogy végignezzeék, sem azt, hogy foglalkozzának vele. Egyik silyán humor a másik után és hogy egyáltalában végig lehetett iszni a darabot, csakis Ferenczinek (Stern Romeo) az érdeme, ki remek improvisálásai által fölször megnevelte a közönséget. Az a pár couple, melyet elemeltek, de különösen a „Pakkadjan meg”, bár Ferencz 5-ször 6-szor hívták is a lámpák elé, mégis csak emelyitök voltak izletlenségükkel, egy hogy jobb izlésű embernek épenséggel nem tetszhettek. A többi szereplőkről nincs mit írniuk, mert ezek sokkal jobban tudják tehetségeiket egy komoly darabban ercvényesíteni.

Hétfn márczius 7-én, a Dobruai néző leányai félélyirakkal. Kés pedig előtt, esekely érdeklődés mellett adtak elő, pedig bizony Herzeg ezen kifüő számúve több nezőt érdemelt volna, deazára a szerepek rossz kiállításának. Balogh (Tarjan) sokkal jobb lett volna Merlin bár helyében, mivel temperamentumához mégis jobban illenek a komoly, meglett ferfin szerepe, mint a hevesvörző főhőnagya. Palágyi, ki magát minden szerepbe bele tudja éli, elalhatta azt az ideált, mely Herzeg előtt lebegett, midőn Merlin, mind a nyugodt, a eselészövevényes átlátó, és a sors szeszelye által összekuszált fonalakat kiegyenlítő kösz, korrekte, megdondolt ferfút jellemezte. Gööz Aranka (Vilma) és N. Bodrogi Lina (Szentirmayné) jól oldották meg feladatukat, különösen többi igen temperamentusos hasznáztatásodát volt, míg Gööz Aranka szende és bájos játéka által ragadta el a közönséget. Ferenczi, Pinter és Irmándi (Miska) szintén jól feleltek meg feladatukat.

Keddén márczius hó 8-án Roviecki Ede jutalmajátékát „Brigitta hozománya” került színe esekely közönség előtt. Roviecki Ede szerepe a mily nehéz, ép oly sikerült volt; Brigitta belső küzdelem, midőn ferje hűségéről kételkedik s szívében a legellenfetesebb érzelmek harezá dül, oly hi kifejezése jutott a jutalmazót játékának, milyre csak igen magafokú művésző képes. Hevesi Janka Hortense szerepében egy játékával, mint enekével megérdemelt tapsokat aratott. Kumbjénny kedves és vonzó egyénisége nagyban hozzájárult az előadás sikerének emeléséhez. Nográdi szerepében egész otthonosan érezve magát könnyedén oldotta meg annak nehezégeit. Ferenczi (Chamoisel iskolamester) ismét kiváló komikai erőnek bizonyult, míg Liptái játéka híven jellemezte a gavaléros öreg katonatisztet. Játszókat meg Viola, Pinter, Széchenyi Erzsé, Szelenyi Ilonka stb.

Szerdén márczius hó 9-én P. Vida Elekka vendégfelléptével a „Szegény Jonathan.” Szegény gyalázat a bajai publikumra — már én kímöndöm, ha meg is kövöznek — hogy a mikor lájtak azt a mindenne kiterjedő figyelmet és gondosságot, a mivel az igazgató a publikum kedvét keresi, a mikor ilyen híres és szép primadonna, a kinek moshal virágokat szórának az utjába, megfizeteli két vendégfellépés-

sel, mondom, szegény gyalázat, hogy ilyenkor a színházban nem adnak el több-első helyet mint 10 — 15-öt. Baja nem érdemli meg hogy város, meg pedig szabad királyi város legyen. Urám! felejtjünk vissza nagyközönségre. Akkor nem kell szegyenlenünk, hogy pár év múlva már nem lesz Magyarországon olyan színházrads, a mely ebbe a szerenestelen városhba be merné tenni a lábát.

Mi kevesen a kék az előadást végig néztük nagyon meglehetünk elégedve, egy öszjatek, mint dispozió dolgában. Vida Elekka (Molly) erlagadó volt. Az első felvonásban kissé fátyolozott hangon énekelt, de a későbbiek folyamán kitisztult a hangja, mely ekkor teljes vározásban esengett a kiest, de szép közönség előtt, a kiest, de nem szép teremben. Hevesi Janka (Harriette) versenyzett vele egy énekben, mint játékaiban, de Vida Elekka több tapsot kapott, majd minden énekét megkellett ismételnie. Balogh (Tripp Jonathan) és Ferenczi (Quikl Tóbiás) legjobbak voltak a férfiak közül, különösen tetszett mindkettőnek az első nótájuk. Nográdi (Mister Vandergold) szerepének teljesén megfelelt, Kiseb szerepben fellépett Szelenyi Emília. Liptái, Viola stb.

Csütörtökön márczius hó 10-én az „Érváske.” Hála az igazgató rábeszolásának ma is élvezhetjük P. Vida Elekka játékát, a ki a nem pári üres ház után azonnal hazá akart utazni. A mai nap igazi fénypont volt a mostani színházi szezonban. Vida Elekka egy játékával, mint énekével és ragyogó szépségével bámulatra ragadott mindenkit. Maga az operette is nagyon szép. Andran zenéje füllemászó esengésű, különösen, ha olyan énekesök éneklék, mint Vida Elekka (Betinna) és Hevesi Janka (Fiametta). Ferenczi (XXVI Loran) egyiket által legsikerültebb alakításainak. Az az operette, vagy bolozát, a melyben Ferenczi játszik, meg van mentve a bukástól. Viola (Pippo) ép így mint Liptái (Rocoó) és Nográdi (Fritillón) kiseb szerepikben miködtek közre, és szintén hozzájárultak, hogy az előadást diadálra juttassák.

Pénteken márczius hó 11-én az „Arany ember” félélyirakkal. Végre hosszú idő után Jókai remekműve lett hazá előtt folyt le. Egy a darab öszhangja, mint az egyes szereplők játéka a lehető legkímélőbb volt. Balogh (Timár Mihály) valósággal excellált. Mitha egész tehetségét, öszses művészetét ez egy darabon öntötte volna ki. Oly gyönyörűen és érzéssel játszott, hogy bármily nagy színpadon és a legszörubb közönség előtt is folyesen megállotta volna helyét. Daróczy Ilka (Athalia) kitünően játszotta a megfört szívű, és öszses lelkiejét a bosszúállásban özpontosított nő, míg Palágyi Krisztyán Tólor szerepében fejlette ki folyes tehetségét. Gööz Aranka (Timea) szintén igen egyesen és érzéssel játszott, kár azonban, hogy nemely jelenésében kissé egyhangú és monoton hangot használát. Nográdie (Noemi) egy rutinnát színesítő tehetségével oldotta meg feladatát. A közönség hatás is volt a mai estén, mert a szereplők, különösen Balogh és Palágyit, többször hívtá a lámpák elé.

Helyeli és vidéki hírek.

Közgazgatási bizottsági ülés. Baja város törvényhatóságának közgazgatási bizottsága márczius hó 8-án tartotta üléseit Schmausz Endre főispán elnökele alatt. Jelen voltak: Dr. Hegedüs Aladár polgármester, Erdélyi Gyula főjegyző, Turay Matyas tisztí ügyész, Szentfy János arvaszéki ülnök, Dr. Bernhard János tisztí főörvos, Gyórfy Gyula kir. pénzügytanfelügyelő, Szankovics György főmérnök, Kurucz Gyula tanfelügyelő, Kerekes János kir. aligazgész, Meskó László közgazdasági előadó, Weisz Nándor gazdasági előadó, Latovics János, Vojnits Daniel, Dr. Bruck Samu, Scherer Antal, Szutrelly Lipót, Michits István és Barasits József bizottsági tagok. A szakelőadók jelentési helyeslélyét tudomásul vették és az 1898: II. t. c. értelmében másodfokú hatóság gyantán eljáró albizottságá rendes tagokul Scherer Antal, Latovits János, Szutrelly Lipót és Vojnics Daniel, póttagokul pedig Bodrogi Gyula, Dr. Bruck Samu, Barasits József és Michits István választatták meg, kik az előit esküt letettek.

Uj elebtisztítási üynökség Bajan. A Hollandi elbtisztító részvénytársaság, mely jó nevű társaságok élén Magyarországon Tolnay János miniszteri tanácsos áll, városunkban is felléltattá képviselőt, amelynek vezetésével Bátorai Soma urat bizta meg.

A bajai kereskedő ifjak egyletének betegesgelyő pénztára f. hó 20-án d. u. 2 óraker tartja saját helyiségében rendes évi közgyűlést.

Tudományos alappos. „A Föld és népei, ezimú nagy irodalmi munka 60. füzetében ugyan-estak megczafolnak bennünket bácskaikat. A jelzett füzetben a következőket olvashatni rólunk: „A bácskai nép általban vagyon s kereskedő:

lapintattal bíró nép, az irti osztály ellenben töközly és dorbozolatásra hajlandó. Ez egyik oka, hogy a terület nagy városai is inkább nagy faluk. Podrig Zomborban 24000, Zentán 21000, Baján 19000, s Szabadkán pláne 61000 lakos van. E népes és gazdag városokban az előadott okoknál fogva keves a szellemi élet s a társadalmi tevékenység igen lanyha. Egy-egy gyaró vidéki lap s tanítészeti képezők jóformán az öszses szembeálló tevékenységet, a többi magánosok buzgalmaól és ügyességéből áll főm a föld áldott termékegyével kapcsolatban.” — Hogy a kérdéses munka eme ránk vonatkozó részét mért irta az illető munkatárs oly merzes hangon, nem tudjuk: bizonyosan haragudott ránk, jó bácskaikra.

Jegyzőválasztás. Siködön, Pestmegyében, f. hó 7-én hétfőn, d. e. 10 óraker ettek meg a jegyzőválasztást. Tíz pályázó közül Szilassy Elek, kis-körösi fősztalgrábó, ööt kandidált, de csak három kapott szavazatot. Egy szavazatot kapott az első helyen kandidált Mukay I. aki Siködön községi elemő; kettőt Jeleny L. aki Kalocsán községi harmad-kettős és a többi ugyenegy szavazatot az utolsó-elő helyen kandidált Molnár Károly, dr. Molnár Samu eszcsi, r. főgymnasium tanár testvéröcsece kapta. Ugy tehát Siköd községének megválasztott és fölésküldt jegyzője Molnár Károly, aki a testvéri szerelhet hozott közelméke Sárosdól, (Fehérmegye) a hol eddig mint jegyző működött s itt rövid két nap alatt dalás alkáljával s jó modorával megnyerte Siköd község előjárómak bizalmát. Tiszta szívből üdvözöljük a jegyző urat új állomásán.

Hangverseny. A „Casinó” vigalmi bizottsága ellátarozta, hogy folyó hó 20-án a Casinó helyiségében Mosshammer Román tanár, hárfaművészes és a budapesti m. kir. operaház tagja, valamint több helybeli dilettans közreműködésével hangversenyt rendez. A koncert létrejöttén Melles Károly néz faradók, ami egyenagban elegendő biztosíték arra nézve, hogy partagon heverő nézet előttünk ezen újabb megnyitakozást siker fogja koronázni. A részletes műsört a jövő számban közöljük.

A kinek nem kell a sváb legény. Zomborecsécs Mita garai lakost nagyon bántotta, hogy Maricza leányának Kukity Frányó jobban tetszik, mint a falú legzdagabb sváb legénye Steinhauer Matyas. Nagy örömet szerezte neki az a hír, hogy Frányó legény husvét után megházasodott. Így szombaton lett volna az eljegyzése Zomborecsécs Mariczának Steinhauer Matyasal, de azt nem tarthaták meg azon egyszerű okból, mert Kukity Frányó meg Zomborecsécs Maricza elütköz a faluból. A Maricza leány most azt üzente apjának, hogy azért szökött el a Frányóval, mert nem akart sváb legény felesége lenni.

Szociálista regényiradalom. Csodálatos dolog, hogy a mi szociálista röpíratokra és újságokra amny figyelmet fordít a rendőrség, addig a regényeknek mondott nyolcz krajezós füzeteket egészen szabadon árulhatják. Pedig nem ártana azokat is valamely szigorubban ellenőrizni. Csak nehány ilyen „remekmű” akarjunk a rendőrség figyelmét felhívni. Így pl. né az erjederségek örvend István-megye, Szt.-Jánoson és Kisevassány a „Habsz-burg ház titka.” Ez a „mű” épenséggel nem kelt a műveletlen olvasóban túlságosan loyális érzelmeket. Ott van aztán „A molnár és gyermeke” meg „A kilencz millió örökösönje” stb., mind olyan dolgok, hogy sokkal veszedelmesebbek mint a legvéresebb szociálista újság.

Nevmgyarostás. Kisköru Iselt Márk bajai lakos vezetékével „Jenő”-re változtatta át.

Április 11-ike az iskolában. A közoktatásiügyi miniszterium körrendeletét becsatolt ki az öszses állami, felekezeti és községi iskolákhoz, a melyben intézkedik, április 11-ike megünnepelésé tárgyában. Elrendeli, hogy ezután minden április 11-én, vagy ha az, mint az idén ünneppra esik, valamelyik rákövetkező napon iskolai ünnepet kell tartani. Az ilyen ünnepen a tanári kar egyik tagja méltatja a 48-as hőryöketek, márczius 15-ike vivimányait a szabad sajtó és a jogezonylóság kivásvat, az ifjuság pedig bazafias dalokkal és szavaltatokkal szerepel az ünnep műsorán.

Egészegügyi intézkedések. Perezal Deszó helygymnázterterjedelmés leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben nagyon fontos egészegügyi intézkedéseket ajánl a hatóságok figyelmébe. A miniszter első sorban a tíüdvész kérdésével foglalkozik; előadja, hogy a tíüdvész ellen való vedekzés nagy akadály, hogy a nép e betegséget gyógyíthatatlannak tartja. Ezen fatalitászus nezet helytelen voltólról a nepet meg kell gyözni és nagy figyellemmel kell lenni a lakasviszonyokra. Az egészegyszeleten lakások terjesztik legjobban a tíüdvészt. A rendelet ezután részletesen foglalkozik a tényállással, a nyilvános helyek tisztántarásával.

Szociálísták Zomborban. Azok az ellentétek, a melyek mindünkben édesednek nemcsak megyékben, hanem az egész országban, — igen nagy zendülést szökeltek megnyek fővárosban, Zomborban. A szociálísták mult vasárnap delután mindinkább gyülekeztek és fenyegető álláspontra foglaltak el. A rendőrség felfegyverezte embereit, kik egész nap óraperaton czirkáltak. Számos elfogtatás történt. A szociálísták főszökei a Szelenecs és Bánát külvárosok, Vezetőjük pedig Band János palinkamérő, kik igazgatásait a rendőrség le istar-

tóztatott. Őt fegyveres rendőr kísérte be a város-házban lévő kapitánysághoz, ahol mindjárt megkezdődtek a kihallgatások. Letartóztatott Bandlton kívül Turits, Sziményi és Bakin nevű szociálistákat és ezeken kívül még ötöt, összesen 9-et. A hol a szociálisták gyűlékezni kezdtek a rendőrség nyomában megjelent, Zombor új rendőrkapitányának Thursky Jenőnek hamar nyitott alkalma erőssége bemutatására, a mirol a magyarságot elfogadták tanusodnak.

A megzsolát ersek. Tudjuk, hogy Császka György kalocsai erseket meg akarták zsarolni. Most végre világosság kezd a dolgokban derengeni. A dolog története ez: A rendőrséget önként jelentkező M. fővárosi nyomász, aki elmondotta, hogy a zsaroló: Raith Ferenc, volt eszterai és királyi hadnagy. Ugyanaz, aki a napokban azzal vádolták, hogy egy 19 éves leányt elvette hála ától, Raith Ferenc, amikor Szarajevóban lefokozták és visszatért Budapestre, szoros barátságát kötött M. fővárosi ázsázzal. Elmondotta neki minden titkát, nyilvánbízást adva, hogy egy napon és pedig azon, amelyiken éppen akarta, nagy vagyonhoz fog jutni. Nincs más segítségére szüksege, minthogy éppen egy csomó kezesítort kinyomásson. Ezt a csomót kezesítort a mult év szeptemberében el is vitte a nyomászhoz. Egy rópirát volt az, amelynek éte Császka György ersek ellen irányult. Elmondotta a szerzője, hogy az ersek új borhámisítással foglalkozik. Összevásárolt Bácsmezőben olcsón minden bort és 2-3 év múlva palackoztatta, mint „valódi lokált” vagy „szomorodint” hozza árúításba. Persze, senki sem gyánakszik az ersek udvarára, amely így borhámisítással könnyen szerez évenként 80-100,000 forintot. De volt meg egy vádja a rópirátnak. Az, hogy az ersek új bor, Császka ersek tudomásával, a katonaszabadtást is üzi — jó pénzért. A vagyonosabb parasztlakot felöltöztetik kispapoknak és így elküldik a sorázt. M. től Raith később elvitte a kezesítort és egy terevárosi nyomászának adta át: a rópirát azonban mindaddig meg nem nyomatták ki. Elmondta M. azt is, hogy Raith gyakran mondotta, hogy elég megfigyelgatni Császka erseket. Amikor pedig visszatért, szának búzott váltott rendszeren. Egy ízben ötezer forintot is mutatott, mondván, hogy az ersekől kapta. Hogy mi igaz a dolgokban és mi nem, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

Jubileum. A szabadkai önkéntes tűzoltó testület f. év június havában fogja megünnepelni fennállásának tizedik évfordulóját, a mely ünnepélyre, egy a fővárosból, valamint a vidékről, több tűzoltó testület tisztjei fognak megjelenni. Az önk. tűzoltó testület alakításában, mely rövid tíz év alatt is, oly kiváló eredményeket ért el, az orosz-lánész Venczel Lajos parancsnokot illeti meg. Kinek nevéhez fűződik a „Királyi dj” elnyerése is, mely az önk. tűzoltó testület legkimagaslóbb győzelme. Az önkéntes tűzoltótestület tíz éves történetének megírására: Szabchenberg Károly főgym. tanár és tűzoltó szakparancsnok kerettet fel.

A szocializmus ellen. A szegedi kir. főgöyveség nem kevesebb mint hat sájtörést indított az Adán megjelenő Zomjledoloz szocialista hetilap ellen. Ez az újság a hátskai szerb atyafiak boldonditja a földosztással. Már a lap ezime magyarul annyit jelent mint földosztó. Szerkesztője Radajkó Mita, ezelőtt szlovák volt egy újvidéki nyomdában s most szerkesztőnek csapott fel. A lap elejéről végig csupa igazság. A utolsó számot: „Az úri hercekl” ezimű cikk miatt a tűzoltó főgöyveség tegnapelőtt lefokozta. A Zomjledoloz a delvidéki raezok köztül nagyon el van terjedve, s ezek már szepen el is kessztették a tervet, hogy kinek mennyi jár az iradalmának. Radajkó Mita hívei már gyűjtést is rendeznek részére, arra az ósre, ha vezérüket elzárják. A legelőször közzétett könyvben az, hogy az igazságügy részét végrehajtója Adán egy szót sem tud szerbi és a lapot egy esküdt szlovák atyafival, aki soha sem talál benne igazságot.

O-Becsen a „magyar népker” kebelében név-magyarosító osztály alakult, a melynek feladata az idegen hangzású nevekkel rábírt, hogy neveiket megmagyarosítsák. Az osztály vezetői Guspör Gyula és Seffer Antal magukra vállalták a név-magyarosításnál járó teendők elvégzését és ha 100 jelentkező lesz egy-egy egyszerű foglalk. keretben, lehetőleg ezzel olajvann megírni a szabad-szög 50 éves jubileumát. Ez ideig már 37 jelentkező van. A név-magyarosítás eszméje iránt most általános az érdeklődés.

Trachoma rendelet. A mindinkább terjedő eme veszedelmes szemjárat megfékezésére a miniszterium rendeletet hozsított ki. Azt mondja ez a rendelet, hogy a szemvizsgálatok szigorúbbá kell tenni, mert a trachoma az eddig feltűnőzések dacára is terjed s olyan helyeken is felfűti a fejet, ahol eddig nem is gondolták volna. Emel-fogva megvizsgálandók a rendeletben előírt mód szerint: Az iskolás fiúk a beiratkozás idején s azután is negyedévenként, vagy a szükseghöz mérten. Vizsgálandók az összes gyárak és telepek munkásai. Vizsgálandó a szolgálatból hazatérő katonák jelentkezői alkalmával. Vizsgálandók az iparos tanoncok, amindőn felfogadottak. Vizsgálandók az összes iparos segédek, amindőn felfogadottak. Vizsgálandó minden hazatérő munkás aki leg-alább két hetig volt távol. Vizsgálandó minden szolgálatból elcsod. Ezentúl, a rendelet szerint, minden helyváltozás alkalmával vizsgálat alá esik

a család, valamint a főntöbbsz említtettek is. Ezen vizsgálandókat felelesek: a katonaiügyi osztály vezetője, a rendőrség, az ipartestület vizsgáló orvos.

Az iparosok régi szerelme szünnik meg legközelebb. Husz östendő óta legjobban a miatt panaszkodnak a kispárosok, hogy az állam versenyt csinál nekik, a fejtényezőkben a rabokát ipari munkával foglalkoztatva. Mint most az igazságügyminiszter kijelentette, ez az állapot nemokára megzsolát, mert a kormánynak az a terve, hogy fokozatosan eltebe lepte a fejtényezőknek mezei munkával való foglalkozását.

Márczius 15-ike Zomborban. A rendező-bizottság összeállította a márcziusi ünnepségek végleges programját, a mely a következő: Márczius 14-én 1. Este 7 órákor a tűzoltó testület vezetése s zenekarának közreműködésével mellett díszmenet a város felé utcaán, Márczius 15-én: 1. Delőlött 11 órákor matiné a város-házban nagy teremben a következő programmal: 1. Szózat, öneki a zombori kaszinó egyélti dalára. Alkalmi oda. Szavalja Racz Soma. 3. Ünnepi beszéd. Mondja Kozma László. 4. Hymnus. Öneki a zombori iparos dalára. II. Este díszelőadás a városi színházban melynek programja: 1. A szombat tanja. Öneki a zombori kaszinó egyélti dalára. 2. Alkalmi oda. Itta és szavalja Latinovics Szaniszló. Ezután színr kerül Márczius idusa, dramai költemény 1 felvonásban írta Trischler Károly. Személyek: Az idő — Szalay Frigyes. A nevtő — dr. Putajné Vida Etelka. Egy férfi — Szakics Lajos. Petőfi — Duronelli József. III. A díszelőadás után társasvacsora a polgári kaszinó összes terében.

Az új zombori jársbíró. Ő Fellege a király, Weber Ferencz eltávazása folytán megüresedett zombori második jársbírói állásra: Szabó József nagy-estmiki öki kir. jársbírosági albírói nevezte ki.

Meregekeverő hitves. Talvay telen történt, hogy Anities Lukács topolyai fővezér-gazdát arzenikkal megmérgezte a saját felesége, hogy zavartalanul élhessen a szeretőjével. A mérgező — mit a gyilkos hitves patkányirtásra kért a patkáló — a férj azonnal meghalt. A szabadkai kir. törvényszék annak idején gyilkosság miatt, életfogytig tartó fegyházra ítélte el Anatives Lukács-ét, ezt az ítéletet helyben hagyta a kir. tábla, valamint na Szevter előadása alapján a kir. kuria is.

Csongrádi zsidók magyárosása. E hónap elején évfordulója alkalmából lakomát rendezett. Büchler Marton rabbi nagybeszabó beszédet mondott, melyben a királyt és a hazát elvitte. Utána Holzer Adolf ügyvéti jogyozó azt indítványozta, hogy a csongrádi zsidó hitközség tagjai magyárosítsák meg neveiket. Az indítványt mindannyian nagy lelkesedéssel fogadták s hogy a mozgalomnak minél előbb sikere legyen azonnal megalkaldak a szervező-bizottság, melynek elnöke Büchler rabbi áll, aki nevet Balla-ra magyárosítja. A szervező-bizottság tagjai lettek meg Holzer Adolf, aki Holló-za és Lilienthal Emil, aki Lengyel-re változtatta a nevet.

Tűzoltó verseny Topolyán. A megyei tűzoltó-szövetség mult év sz. István napján Ő-Kaniszan tartott közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy egy közgyűlésen ezentel melyik tűzoltó versenyekeket köti össze. Az első nyeműi verseny a folyó évbén Bács-Topolyán tartja meg. A versenyeke előreláthatólag augusztus hó közepén tartanak meg és így a tavaszi és nyári időszak kellő felhasználásával minden egyélti kellőképp előkészülhet az idejében közzetendő program egyik-másik pontjára. A versenyeket, illetőleg szükseghöz tudnivalókat a m. tűzoltó-szövetség és a b. topolyai parancsnokság ideje korán közölni fogja.

Munkáséletet a szocializmus ellen. Topolyán munkás-egylet alakult, mely ezentel tűzte ki a szocializmus elleni harczot. Felvitasásokat és előadásokat fognak tartani a munkások részére. — Az új egyület a megye legelső emberei támogatja.

Halál a Dunában. Újvidéki tudósított írja: A közelmúlt napokban három karcolvazi fiatal ersek Újvidékre akart menni lényegvilágra. A tánc-kezdő fiatal ersekkel öbűlti Karcolvazi mulattak jó nagyot, azután későn este kotyogós fűvel mentek le a Dunára, hogy egy ludikon átvezessenek Újvidékre. Szerencsétlenül sikerre nem voltak észre, hogy lyukas csónakba ültek és már a folyón közepén voltak, midőn a csónak megtelt vízzel és felborult, mire mindhármán a vízbe estek. Egyik közülük Markovics, kinek az ítal és a hűvös levegő nagyon megártott, belefulladt a vízbe, míg a másik két név szerint Popovics és Pantovics, kétségbeesetten segélyt kiáltottak, megmenekültek, mert a kiabálást a halászok meghallották és segítőkészek siettek. Markovics holttestét csak tegnap foghatták ki a vízből.

Szenzácziólopas. A f. hó 1-én Szabadkára érkezett esti gyorsvonat nagy lopás történt. Ugyanis a mint a gyorsvonat Szabadkára érkezett, az egyik II. oszt. kosébol egy úri ember ugrott ki, a kit nyomban egy másik követett. Az előbb kiszálló futólépesen a III. oszt. váróteremben áll rohant be a város fele, míg az utóbbi jelentést tett az állomás rendőrségnek, hogy az íntél megszökött úri ember pentárezáját 5000 forint együtt, míg ő a kosébol aludt, elemelte. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást.

Összemart kis fu. Tegnap delután Miletics Stevo szabadkai lakos 5 éves kis fiacskáján vígan játszadozott a szobában egy kandizsónal s egy-szerre hangos sikoltás szakította meg a játékot. Ugyanis amint a kis fu a dísznö fillet megfogta és erőszaklakk a szobába bevoyszóló akarta, a dísznö neki ment és karját, arczát és testét öszo-vissza harapdálta, úgy, hogy a fu észmelelőnül terült el a földön. A sikollásra a kis fu anyja odarohant fiát felmentse s a szobába vitte, kosébol pedig a közök-házba vitte, ahol azonnal apólas alá vették.

Betörtek. Araczy Tivó palotai színházba betörtek és 150 ft értékű tárgyakat vittek el. A rendőrségnek sikerült a tetteseket is elcsipni Fehér-ter és Stojkovics György nevű kobozó egyénnyel szembe. kiket elfogásuk után az ügyész-séghez kísérték át.

Megkárosított herlek. Ehrlich Antal borotái pusztai herl karára időközönként 200 ft. és Reich Zsigmond ugyanottan herl karára 500 ft kár okozott erelőkben a pirosító szedők által. A esendőröknek sikerült a tetteseket Brekics József és 20 társ felső sz. ivni lakosok szemé-lyében kideríteni. Tetüket a b. állami bíróságnál fejtelték.

Kenyer gyarak. A gabona és liszt mindinkább sulyosodó értékesítési viszonyai erős közveszrelet utalják a gazdálkodókat arra, hogy a saját kezrel való értékesítésre kénytelenek legyenek. Ebből a törekvésből nőtt ki annak a két-fosztagynak a terve, a mely most egyidejűleg naprenden van a megye a budapesti élelmiszeri miniszteri megoldásához akarna hozzájárulni, nagybeszabó kenyergyár létesítésével, mely Budapestre, vagy a közelében köz-zeben állítatnék fel. A másik gyár Bonyhádon léte-sülne 150,000 forintnyi alapközzel s a legkölm-bözőbb tészták előállításával foglalkoznék. Mindkét részvenytársaság formában tervezik.

Az új pénzintézet. Nephank ezim által újpenz-intézet van Újvidéken alakulban, mely első sor-ban a kispárosok hitelszegélyezését tűzi ki céljául. A pénzintézet 1000 drb 100 koronás részvényekből alakítána 100,000 koronás részvényközzel.

Rendőri hírek. *Dobos György és Keller Andris* mezőúri h. hó 7-én ejtet a szőlők között íres-zsikkal ellátott juhász-bőjtörök fogtak el és bevezették őket a rendőrséghez, hol beismertek, hogy eszre-kelet lopni szándokoztak a gazdák részére. Emel-fogva a juhász-gazdának a gazdák részére, emel-fogva a juhász-herl az egyik, hol a másik bújtár-lyakot lopott össze. Beismerték, hogy 6 budat és 75 tyúkot loptak el. A tettesek a kir. bíróságnál átadattak.

Foglalt rópirátok. A rendőrség izgató rópirátokból 60 db-ot elfoglalt és Tischer Gyula körmes segéd ellen, aki az izgató rópirátokat ler-jesztette a bűnvádi feljelentést meglette.

Elhaltak nevsora. Újvári János, 2 hónapos, béharnt; Schimner Ede, 10 hónapos, béharnt; Koltics Ede, 13 hónapos, tidőb; öv. Horvács Mátyásné, 77 éves, agcs-aszály; Láng János, 8 hónapos, tidőgvallás; Házol-stóner István, 11 hónapos tidőb; öv. Kovács Antáné, 32 éves, mérák; Eisenberg Anna, 7 hónapos, görösek; Herceg Imre, 7 napos, vilószül, gyengeség; Pollák Ist-ván, 50 éves, tidővénny.

Irodalom.

* **Kitüntetett műfordító.** Dr. Nascher Simon jeles földnk, igen sikerülten lefordította Reviczky Gyula legszebb költeményeit nemre. Ő felség-nek es. kir. udvari könyvtárban Beesben és a nemet esászár könyvtárban Berblinben köszönettel elfogadták a nekik felajánlott műfordítás, melyet már előz-leg a budapesti és heesi tud. akadémiák szintén elfogadtak. A mű Kollár Antal és fiai egész könyv-kereskedésében kapható.

* **A szülő helyes metszése.** „Szülői metszeni könnyű, de helyesen metszeni nehéz!” Az okserűi szülőmetszésre megírt azon új könyv, melyet most rendezett sajtó alá Maurer János, hírneves borász. Az egyes metszési módokat rajzokkal is bemutatja. Kinek szülője van, annak nélkülözhe-tlen segédesszöke, tanácsadója és kincsés ha-nyája ezen könyv. Egy forint beküldése mellett bementesen küldi meg ezt szerzője, Maurer János (Kassa, Maurer-udvar).

Hirdetmény.

Nehai Stämpfl Antalné hagyatékához tartozó ingóságok, nevezetesen: szobabuto-rok, konyhafelszerelések, fehérművek, toll-neműek, esőves kukoriceza, bor, tüzelőfa és egyéb házi felszerelések **f. évi márczius hó 16-án delután 2 órákor** a helyszínen, örök-hagyó lakásán, nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Kelt Baján, 1898. márczius 12.

Szaday Kálmán
segédgyám

Van szerencsem közhírré tenni, miszerint a gyümölcsös- és szőlő telepemen előállított *Cognac-ot Dallmann Benő* úr kereskedésében eladás alá csatoltam. Ára a cognacnak és barnaczk cognacnak 7-8 ed literes üveggel 1 ft 50 kr.; a tőkölly pálinkának egy literes üveggel pedig 1 ft. Telepemen nagymennyiségű olaszrizingli, nagyburgundi és zierfanelli, — ugyszintén fehér chauschias szőlő vesszőt árusítok el. — utóbbit ezenként 6 forintért, előbbieket 5 forintért; előgyökerezetten ezenként 4 forinttal drágább. Ez alkalommal szép és nagykészletű gyümölcsfa esemeteimet is ajánlom. Ára darabonként 30 kr., valogtva 40 kr. és számszáma 25 forint.

Schleicher Antal.

MAROSI LIPÓT

üveg-, porcellán- és kőedény-kereskedése
Baján.

(Mészáros-féle ház.)

Porcellán-, kőedény- és a legfinomabb majolika-tárgyak, továbbá ebédő-, tea-, kávé- és pálinka-készletek, lakodalmi, névnapj és egyéb alkalmi ajándékok, legfinomabb függő- és álló-lámpák legnagyobb gyári raktára.

Finom tükrök és képek nagy választékban.

Tablaüvegek, továbbá legfinomabb belga-üvegek kicsinybeni és nagyban elárúsítása. Elvállalok mindennemű e szakmába való munkát u. m. tükrök, képek herámázását, valamint a legkisebb javításokat a legújtanysabb árak mellett.

Áruimat vagon-számra szoktam vásárolni, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy tisztelt vevőim legmesszebb terjedő igényeinek is megfelelhettek.

Épületmunkák a legolcsóbb áron eszközöltetnek.

HERZOG EMILIA

czipő gyári raktára Baján.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát női-úri és gyermekczipőkben.

Báli czipők

legnagyobb választékban!

Kitűnő minőség!!

Legolcsóbb árak!!

Berndorfer Ede

divatáru kereskedése és bicikli raktára BAJÁN.

A szabadságharcz

50 éves jubileuma alkalmából

mindennemű jelvények és kokárdák

a legjutányosabb árban kaphatók.

Raktáron tartok nagy választékban és eladok részletfizetésre

Keyser, Dürkop, Seydel-Naumann, Swift

és valódi

Angol kerékpárokat

a legkitűnőbb minőségben. — Az árak legelőnyösebbek.

Ajánlja továbbá dúsán felszerelt divat- és toailette-különlegességeit. Hát-szerek, keztyűk, kezdett himzések, himző pamutok és selymek legnagyobb gyári raktára.

Igazán legjobb és legkellemesebb arcz- és kézbőr-finomító szer az általam készített

MARGIT-CRÈME

ezzen teljesen ártalmatlan, vegyíztiszta, hatásában pedig egyedül meglegő, a szépség emelésére és fenntartására legkitűnőbb szer használata, a mennyiben minden zsíros anyagtól ment, igen kellemes, semmimennyi foltot ruhában vagy fehéreműben nem hagy vissza, a bőket terdetlen gyorsan és teljesen felszívódik, rövid idő alatt szünteti mindennemű arczszétfalatanságot mint: szeplőt, májfoltot, pörpöcsent, pattanást stb. stb. bőrátka (Mittesser) egy és mindenkorra elővált a hosszabb használat után hajos, üde, kifogastalan arczszint és bőrt kölcsönöz. Nappal is használható, mint hogy a bőr nem mint más zsíros szerektől fénylik.

Kitűnő óvszer napbarnítás és bőrepedés ellen.

Mivel hogy rövid idő alatt általánosan felkarolt a a hölgyek által megkedvelt szer mindenkinek a legmellegebben ajánlható. Frissen készítve, postai megrendeléseket pontosan eszközölve kapható

Ujvidéken: Herzog István „Sas”-hoz címzett gyógyszerüzében.

A híres és valódi dr. Lehmann arczkenőcs, mosdóvíz és szappan nagyban készítője.

Raktár Baján: Berndorfer Ede divatruház.

ZELINKA ÉS DEUTSCH

férfi szabók Baján.

Tóth Kálmán-tér, (Milassin-féle ház.)

Készítenek mérték után valódi brünni gyapjú kelméből teljes öltönyöket 18 fttól 24 fttig.

Valódi angol és francia szövetekből legfinomabb kellekekkel 24 fttól 30 fttig.

Salon, vagy frakk-öltönyök

legfinomabb selyem béléssel 35 ftt.

Felsőkabátok legfinomabb anyagból, legújabb facon szerint 18 fttól 26 fttig.

Midőn magunkat a Nagyérdemű közönség szíves jóindulataiba ajánljuk, szíves megrendelésért esedezőnk, melyet a legméltyányosabb és legpontosabb kiszolgálással fogunk igyekezni kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

Zelinka és Deutsch

férfiszabók.

Van szerencsem a t. közönség szíves tudomására hozni, hogy Baja város törvényhatósága által engedélyezett

szemétkifuvarozást

f. hó elseje óta én eszközölöm.

Kik szeméttjüket kifuvározatni óhajtják, szíveskedjenek ebbeli szándékukat irodámban (Fő-utca 370. sz.) bejelenteni, a mikor is bővebb felvilágosítással készséggel szolgálok.

Baján, 1898. márczius hó.

Kráhl Károly
szállító.

Kiadó lakás.

Br. Eötvös-utca 431. szám alatt (volt Schnetzer ház), az emeleti lakás, mely áll hat szoba és hozzátartozó helyiségekből

aug. 1-ére kiadó.

Bővebb felvilágosítás

Michitsch József
tulajdonosnál.

Nagy bútóraktár Baján.

Barna Albert

kárpitos és disztó bútóraktára
Baján.

Bárá Eötvös-utca (volt Brachfeld-féle helyiség).

Ajánlja kárpitos és asztalos bútoraikat egy egyszerű, mint finom kivitelben, ugy-szintén vas- és hajlított bútoraikat. Tükrök, képek, disztárgyak stb. stb. **rendkívül olcsó árban** kaphatók.

Kárpitos- és asztalos-munkák ujtása elfogadtatik.

Lakások, kávéházak és vendéglők **tapétázását** rendkívül olcsó árban vállalom.

Menyaszonyi bútortatnál nagy kedvezmény.

Bútorok

részletfizetésre is kaphatók.

Bútor eladás jótállás mellett.

Olyan dolgunk a hamisításoktól és utázmásoktól, csak akkor valók, ha minden dobzó címereim vedjeggyemmel van lezárva.

A szépség

emelésére, tökéletesítőre és fontatására leg-különbö, teljesen ártalmatlan, vegyítésa és zsimmentos készítmény a

Margit-Créme.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt színtel széplőt, májfoltot, pür-senest, pattanást, bőrakat (mitesser) és mit-den más bőrbajt, kismúnya a ráncokat és him-lőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arczsint kölcsönöz.

Dr. Mosonell és Metzger hírneves taná-ros az arczon levő ráncokat massage által tünteti el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Créme. Ha az arczot napjanként Margit-Créme-mel masszírozzuk, nemcsak a széplők, májfoltok és egyéb arczszíntálmások tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rend-ellenességek, melyeket öregség, gondok, be-tettség stb. okoztak.

Díszes a nap és szél befolyása ellen.

Nappal is használható.

Nagyütegely 1 frt, kistiny 50 kr.

Margit-hűlőgyör 35 kr.

Margit-szappan 35 kr.

Margit-függő (Zalipastai) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti színt adja vissza, 1 frt.

Hajszőkítő bármely haját aranzsókőre fest, 50 kr. és 1 frt.

Tannochinin pomade legjobb hajajóló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvörös Bochus-hajszepítő díszelőg, szép bajusz nevelésére 25 és 35 kr.

Földes Kelemen

Arad, Deák Ferenc-utca II. szám.

Laboratorium:

Lázár Vilmos-utca I. sz.

Bel- és külföldi gyógyszerész és higiénikus különlegességek, kötszerek, toilett-czikkok raktára.

Telefon III. szám.

Foraktár Budapest: Török József, Király-utca.

Raktár Baján: Hollós József utóda Hoffenreich

Károly és Lippe Ödön.

3 forinton felüli rendelmények bér-mentve küldetnek.

HIRDETÉS.

A pécsi püspöki uradalom mohács-szigeti gazdaságában (n. p. Dantova) kaphatók különféle **gyümölcs-diszfaék és bokrok**; ezeken kívül amerikai **gyökerez** és **sima szőlővessző** u. m. **Rupestris monticola**, **Riparia portalis**, **Vitis solonis**, **Vegyes nagylevelű rupestris**, **Solonis rupestris**.

Az intézőség.

DRESCHER GYULA

vas- és fűszer-kereskedése

Baján.

Gránátos-u. 609. sz. Drescher-féle házban.

Különösen a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom a leghírnevesebb bel- és külföldi gyárakból szerzett, a legújabb szabadalmazott találmányok útján megjavított,

finom anyagból, a legnagyobb mechanikai szakszerűséggel és pontossággal szerkesztett

varró-gépeimet.

mint a melyek ez iparcikkokban **valóságos különlegességek**, ilyenek első sorban a **Phoenix** és **Singer**-gépek, a legvaltozatosabb kiállítással és nagyságban, továbbá: **Wheeler** és **Wilson**, **Howe**, **Anger**, **Seidel** és **Naumann** magas karu, **Singer**-gép, **gomblyuk** és **disztöltés** készülékkel ellátott gépek, Mindezen varrógépek úgy **családi használatra**, valamint **fehér-varrás**-, **nő- és férfi-szabóság**, **cipész- és kalapos-munkákra**, **melífűző**-, **sapka**-, **kalap**-, **köpeny**- és **ernyő-gyártásra** alkal-mazhatók és **havi részletben** is **törleszthetők**.

A varrógépekhez szükséges **mindentemű alkatrészek** is kaphatók és javítások elfogadtatnak.

Ajánlok egyszerűsággal, cz. vevőimnek a legutányosabb árakon számitva mindenemű és faju legjobb szer-

kezelő **Lefaucheux**- és **Lancaster**

vadászfegyvereket

jótállás mellett, egy és két esőví előtöltő fegyvereket, **Flobert** szoba-fegyvereket, **Lefaucheux** és **Lancaster** revolvereket, előtöltő pisztolyokat,

verhez való töltő gépeket, **vadász- és revolver-táskákat**, **töltény-öveket** és **táskákat**, **mindentemű vadász eszközöket**,

Lőfegyverek.

söröreteket, **lőporokat**, **prágai Lefaucheux** és **Lancaster** fegyver tölté-nyeket, **Flobert** töltényeket, **Lefaucheux**- és **Lancaster** **revolver-tölté-nyeket**, **Wenzel**-, **Winchester** és **Wernli** **fegyver-töltényeket**, **fójtás**, **gyutacsok** **Laufaucheux**- és **Lancaster** fegy-